

Кантрольная работа

1. Замест кропак пастаўце ў тэкст прапушчаныя словы.

«Прыехаўшы ў сталіцу, асабліва не раздумвайце, на ... дабірацца ў Стоўбцы, — аддайце ... чыгунцы: ... на электрычцы зойме ўсяго паўтары ... Менавіта столькі ж ... ў нас будзе на ... з, так бы мовіць, калячыгуначнымі славуцасьцямі, найперш літаратурнымі. Праўда, да драбніцаў разабраць і засвоіць ... за гэты час проста ... Таму засяродзім ... толькі на тым значным і адметным, што ...

За ... вагона мільгаюць абрысы ... сталіцы, ззаду ... гарадскія чыгуначныя ... Бальніца, Курасоўшчына і Гай. Залюбаваўшыся мясцовымі краявідамі, мы неўпрыкмет ... і станцыю Памысьлішча, і схаваныя ў зеляніне ... ахоўнай паласы ... Пціч ... Воўкавічы. І вось ... Фаніпаль.»

(Сяргей Галоўка)

2. З пададзеных словаў па правілах беларускае граматыкі складзіце тэкст і вызначце, як у арыгінале гучаў урывак з кнігі Ўладзіміра Арлова і Генадзя Сагановіча «Дзесяць вякоў беларускай гісторыі».

а Аб'яднаньне адбылося адну асаблівага балтцакага без беларускае бо буйную было Вялікага гісторыі гвалту даўнія дзяржаву дзяржавы з з захаду земляў і і і і інтарэсах існавалі Княства крывічамі літвой Літоўскага мангола-татары насельніцтва натуральна новая нямецкія пагражалі Паміж пачынаецца пачыналі разрозыненых рыцары слабых стагодзьдзя сувязі сярэдзіне так Таму У у усходу ціснуць шчыльныя эпоха эпоха як ў ўсходнеславянскага ўтварэньне XIII —

Заўвага. Для выканання гэтага заданьня вам неабходна кожнае слова выпісаць на асобныя паперкі. Словы на паперках спачатку ўтвараюць словазлучэньні, якія складаюцца ў сказы, а потым у тэкст. Калі зьявяцца «лішнія словы», іх лягчэй будзе скарыстаць пасля пабудовы асновы тэксту. Паспрабуйце, гэта вельмі цікавае заданьне. Можаце прапанаваць яго сваім знаёмым.

3. Прачытайце, які выпадак здарыўся з нашым сябрам. Перакладзіце ў беларускую мову.

Родной язык защищает как мать

*Путешествия, как и люди,
имеют свою судьбу.*

(Стендаль)

Где я люблю бывать, то это в Чехии. Всегда с удовольствием еду в Прагу. И что удивительно, именно в Праге я ощутил себя беларусом. Вот какой неожиданный случай стал тому причиной.

Теплым весенним днем мы с другом шли к Вацлавской площади. Немного устали, и свободная скамеечка в уютном скверике оказалась как раз кстати. Решили отдохнуть. Хорошая погода, безоблачное ясное небо, ласковое солнце — вокруг полная безмятежность. Казалось, все благоприятствовало покою и тишине. И настроение у нас было соответствующее. Мы сидели, делились впечатлениями. Разговаривали по-русски. И вдруг в наш неторопливый разговор врывается неожиданное:

— Здравствуйте. Вы первый день в Праге? — Откуда ни возьмись, перед нами выросли три молодых человека очень спортивного вида. Тонком, не терпящим возражений, они заявили нам, что гулять просто так по незнакомому городу небезопасно. И что они, «добровольцы», будут защищать нас. Но такая «забота» требует обязательной оплаты... 50 долларов с каждого — твердый тариф! В один момент день приобрел сумрачные краски. Куда девались покой и тишина? Перед такой чудовищной наглостью мы попросту растерялись...

После некоторого препирательства у нас не оставалось иного выхода, как заплатить вымогателям, чтобы они оставили нас в покое.

Понаблюдав за новоявленными «охранниками», мы заметили, что они не предлагают свои услуги ни чехам, ни англичанам, ни французам, ни немцам. А почему? Да все очень просто: не зная языка, они не в состоянии объяснить, чего хотят. Вывод напрашивался сам собой — разговаривать только

по-беларуски. Кстати, наш язык очень похож на чешский. Не теряя времени мы перешли на белорусский язык, и дальнейшее наше пребывание никакими неприятностями уже не омрачалось.

С тех пор мы с Костусём разыскали свой родной белорусский язык. Именно он, как родная мать, стал нам лучшей защитой.

...Простые, но очень важные истины порой приходится постигать непростым путём.

4. Уявіце сабе, што вы прыйшлі дамоў і ўбачылі рабункі ў хаце: дзверы адчынены, у хаце — як на ўварванскай вуліцы. Вам неабходна расказаць: што вы бачыце ў кватэры, што вы адчуваеце, што ў вас скралі, як вы давалі міліцыі пра тое, што здарылася.

5. Перакладзіце верш А.Пушкіна ў беларускую мову.

Я вас любил: любовь ещё, быть может,
В душе моей угасла не совсем;
Но пусть она вас больше не тревожит;
Я не хочу печалить вас ничем.
Я вас любил безмолвно, безнадежно,
То робостью, то ревностью томим;
Я вас любил так искренно, так нежно,
Как дай вам Бог любимой быть другим.

Калі вы з поспехам выканалі ўсе заданні кантрольнай работы, лічыце, што вы смела можаце размаўляць па-беларуску.

**Посьпехаў!
Да сустрэчы!**